

1987, 19. května – Sdělení VONS č. 641 „Soudní řízení s Otakarem Formanem“ o trestním stíhání Otakara Formana pro dva přečiny proti zájmům socialistické společnosti v oblasti styku s cizinou.¹

Prokurátorka Okresní prokuratury v Náchodě, promovaná právnička Jana Vávrová, podala v březnu okresnímu soudu návrh na potrestání Otakara Formana, nar. 16. 10. 1936, vychovatele učňovského střediska, bytem Náchod, ulice Elišky Krásnohorské č. 275.² Podle tohoto návrhu se měl O. Forman dopustit dvou přečinů proti zájmům socialistické společnosti v oblasti styku s cizinou § 5 písm. b a písm. d zákona č. 150/69 Sb. Jeden jeho přečin (písm. d) měl spočívat v tom, že loňského roku třikrát krátkodobě navštívil Polsko, přičemž na celním prohlášení uváděl, že cestuje do PLR a NDR, avšak cesty do NDR neuskutečnil.³ Druhého přečinu (písm. b) se měl dopustit tím, že při návratu z třetí cesty bez povolení dovážel větší množství náboženské literatury.⁴ Samosoudce, který má ve věci rozhodovat, s největší pravděpodobností nařídil hlavní líčení na středu 20. května 1987.⁵ Bude-li uznán vinným, hrozí Otakarovi Formanovi trest odnětí svobody do šesti měsíců, peněžitý trest do výše 5000 Kčs a propadnutí věcí. Jedná se o 22 ks Nového zákona a jednotlivé exempláře různých náboženských publikací, zpěvníků, svatých obrázků atp., které mu byly odňaty na hranicích.⁶ Nezávisle na výsledku soudního řízení byl již Otakar Forman postižen několika represivními opatřeními: v lednu t. r. u něj byla provedena prakticky bezvýsledná domovní prohlídka, při níž odňali jeden výtisk Nového zákona; v únoru dostal výpověď ze zaměstnání;⁷ dále musel zaplatit pokutu 500 Kčs, protože nebyla uznána jeho písemná omluva na předvolánku VB;⁸ v březnu mu byla zamítnuta žádost o vydání cestovního pasu.

Otakar Forman na svou obhajobu mj. uvádí, že Sekretariát pro věci církevní Ministerstva kultury ČSR se podle vlastního sdělení nevyjadřuje k dovozu publikací pro jednotlivce a že tudíž povolení

ani mít nemohl.⁹ My k tomu dodáváme, že stíhání pro neuskutečněné cesty do NDR je zjevně pouhou záminkou, už proto, že se nad touto skutečností nikdo nepozastavil, dokud u O. Formana nebyla nalezena náboženská literatura. Pokud jde o dovoz literatury, vyžadovat pro něj povolení nemá oporu v zákoně a trestní stíhání takového dovozu je hrubým porušením svobod, zaručených čs. ústavou a mezinárodními pakty o lidských právech. Vzhledem k okolnostem případu a nepatrnému množství odňaté literatury jde také o pozoruhodný československý příspěvek k helsinskému procesu a právě probíhající vídeňské konferenci.

Informace o Chartě 77, r. 10, 1987, č. 8, s. 9–10.

POZNÁMKY

- ¹ K případu viz dále sdělení VONS č. 642 a 683, dokumenty č. 645 a 686.
- ² Návrh na potrestání je datován 2. 3. 1987. Předtím 20. 2. 1987 podalo SNB – Okresní oddělení VB Náchod Okresní prokuraturě v Náchodě zprávu o výsledku objasňování přečinu Otakara Formana a navrhlo jeho soudní potrestání. Viz OS v Náchodě, soudní spis k případu Otakara Formana, spis. zn. 2 T 150/87. Návrh na potrestání viz též in: LP, Sb. VONS, inv. č. 90, sign. I/3, kart. 21. Dále viz oznámení npor. Vlastislava Šálka z Okresního oddělení VB Náchod O. Formanovi z 21. 1. 1987 o zahájení jeho trestního stíhání pro přečin proti zájmům socialistické společnosti v oblasti styků s cizinou uložené in: tamtéž, sign. I/1, kart. 21.
- ³ V návrhu na potrestání okresního prokurátora v Náchodě z 2. 3. 1987 je uvedeno: „*Ve dnech 2. 5. 1986, 9. 8. – 16. 8. 1986, 29. 11. – 30. 11. 1986 v Náchodě na tiskopise ‚Celní a devizové prohlášení‘ uvedl cestu do NDR přes PLR jako individuální turistiku, avšak cestu do NDR neuskutečnil a v uvedených dnech se zdržoval na území Polské lidové republiky, aniž by k tomu měl potřebný souhlas či splnil další podmínky uvedené v usnesení vlády ČSSR č. 219/82 Sb.*“ OS v Náchodě, soudní spis k případu Otakara Formana, spis. zn. 2 T 150/87; též LP, Sb. VONS, inv. č. 90, sign. I/3, kart. 21. Podrobnosti k jednotlivým bodům obvinění obsahují především protokoly o výslechu obviněného a svědků. OS v Náchodě, soudní spis k případu Otakara Formana, spis. zn. 2 T 150/87.
- ⁴ V návrhu na potrestání okresního prokurátora v Náchodě z 2. 3. 1987 je uvedeno: „*Dne 30. 11. 1986 v Náchodě-Bělovsí převážel z Polské lidové republiky do ČSSR větší množství náboženské literatury, kterou měl ukrytou v prostoru*

za zavazadly, aniž by k převozu do ČSSR měl povolení Sekretariátu pro věci církevní Ministerstva kultury ČSSR.“ Tamtéž; též LP, Sb. VONS, inv. č. 90, sign. I/3, kart. 21. Otakar Forman podal 8. 5. 1987 vyjádření k návrhu na potrestání, v němž vyvracel oprávněnost obvinění. Tamtéž. Ve věci dovozu náboženské literatury se Forman odvolával též na odpovědi ředitele Sekretariátu pro věci církevní Ministerstva kultury ČSR Františka Jelínka ze 16. 2. 1987 na jeho dotazy z 23. 1. 1987 a 2. 2. 1987 týkající se této problematiky. Odpovědi jsou uloženy in: tamtéž, sign. I/4, kart. 21.

- ⁵ Hlavní líčení s Otakarem Formanem bylo třikrát odročeno. Termíny byly postupně stanoveny na 27. 4., 30. 4. a 14. 5. 1987. K odročení došlo na Formanovu žádost, který hledal obhájce, jenž by jej při hlavním líčení zastupoval. OS v Náchodě, soudní spis k případu Otakara Formana, spis. zn. 2 T 150/87.
- ⁶ Seznam zabavených knih, včetně fotografického záběru na zabavené publikace, viz in: tamtéž.
- ⁷ Řízení proti Formanovi bylo vedeno od 21. 1. 1987, dne 30. 1. 1987 u něj byla vykonána domovní prohlídka, kterou provedli npor. Vlastislav Šálek a npor. Petr Balcar z Obvodního oddělení VB Náchod. Protokol o provedení domovní prohlídky viz in: tamtéž; též LP, Sb. VONS, inv. č. 90, sign. I/2, kart. 21.
- ⁸ Pořádková pokuta ve výši 500 Kčs byla Otakarovi Formanovi udělena 22. 1. 1987 usnesením vyhledavatele npor. Obvodního oddělení VB Náchod Vlastislava Šálka za to, že se nedostavil na předvolání k výslechu. OS v Náchodě, soudní spis k případu Otakara Formana, spis. zn. 2 T 150/87.
- ⁹ Sekretariát pro věci církevní Ministerstva kultury ČSR napsal ve svém vyjádření pro Okresní soud v Náchodě z 8. 4. 1987: „Dovoz publikací, včetně náboženských, pro ostatní organizace a jednotlivce je upraven obecně závaznými právními předpisy pro dovoz a vývoz věcí. Na základě těchto předpisů není obecně dovoz náboženských publikací zakázán. Rozhodující je, zda náboženský charakter dovážených publikací není zneužit k propagování myšlenek, jež nejsou slučitelné se zájmy socialistické společnosti.“ Tamtéž.